

OM UNDERSÖKNINGEN

Boendebarmetern ges ut i flera delar och bygger på en undersökning som genomförs årligen i Sverige, Norge och Finland av Kantar Sifo på uppdrag av JM. Totalt deltar 4 500 slumpmässigt utvalda personer i åldrarna 18–79 i varje undersökning som är riksrepresentativ vad gäller kön, ålder och region i varje land.

Nordisk boendebarmeter 2023

Delrapport 5 – Framtidens boende

Framtidens boende är socialt, kostnadseffektivt och hållbart

I DET FEMTE OCH SISTA KAPITLET AV NORDISK
BOENDEBAROMETER UTFORSKAR VI SYNEN PÅ BOSTADEN
OCH DEN ROLL DEN SPELAR I VÅRA LIV. MED HJÄLP AV FORSKARE
OCH EXPERTER TAR VI TEMPEN PÅ FRAMTIDENS BOENDE.

Bostaden har en central plats i våra liv. Förutom hygienfaktorer som att erbjuda tak över huvudet och närhet till olika tjänster och service, kan bostaden göra stor skillnad för vår livskvalitet.

– Hemmet och bostaden har en viktig roll i att tillgodose våra behov som sociala varelser, få oss att känna att vi är en del av ett socialt sammanhang, vilket är väldigt viktigt för vår livskvalitet, säger Niklas Laninge, psykolog och expert på beteendedesign och bostadsfrågor.

– Samtidigt står beteendet i våra hem för en stor del av vårt klimatavtryck, så att forma bostäder och boendemiljöer som underlättar för att kunna leva hållbart är viktigt för att minska vårt klimatavtryck.

Niklas Laninge,
psykolog och expert
på beteendedesign
och bostadsfrågor

BOSTADEN – ALLT VIKTIGARE SOM SOCIAL ARENA

Människor är sociala varelser, ett behov som delvis tillgodoses på våra arbetsplatser. När flera av oss jobbar hemifrån får bostaden och närområdet en allt viktigare roll i att också vara sociala arenor för oss.

– I bostadsområden där människor trivs ser vi att man vill bo längre och att man känner sig mer tillfreds med livet. I områden där människor inte trivs lika bra, av olika anledning, ser vi mer inflyttning och utflyttning, och det är förknippat med otrygghet och kriminalitet, säger Bengt Andersen, forskningsledare på centret för välfärds- och arbetslivsforskning vid OsloMet. ([I delrapport två av årets Nordisk boendebarmeter](#) tittar vi närmare på hur sociala mötesplatser och grannar ökar känslan av trygghet.)

Bengt Andersen,
forskningsledare
inom välfärds- och
arbetslivsforskning
vid OsloMet

Niklas Laninge tror att just närområdets roll som sociala mötesplatser kommer att påskynda utvecklingen mot mer delningstjänster i anslutning till våra bostäder, såsom bilpooler, cykelpooler och fler gemensamma ytor, som till exempel delade kontorslokaler. Fler delningstjänster och

gemensamma ytor kan också vara en motkraft mot en annan strömning som Niklas Laninge känner oro inför.

– Det finns en bekvämlighetsrevolution i dag där folk knappt behöver lämna sina hem. Man beställer hem mat och kläder från nätet med ett klick och får dem levererade till dörren, utan att behöva ha kontakt med andra människor. Man befinner sig i sin trygga bubbla och har digitala samtal med andra man känner väl men missar de där spontana mötena med nya människor, där vi kan utmanas och utvecklas. Det är inte tillräckligt för att tillgodose våra sociala behov.

Framtidens bostäder behöver designas för att vara en bra och anpassningsbar lösning för såväl de boende som klimatet – och bidra till vårt sociala liv.

– Det handlar inte om att försöka förmå folk att bjuda hem sina grannar på middag utan mer om att skapa incitament att mötas i vardagen, som till exempel genom att dela kontor med sina grannar eller mötas vid cykelpoolen, säger Niklas Laninge.

Sofie Pelsmakers, professor i hållbar arkitektur och husdesign vid Tampere universitet, lyfter fyra aspekter som extra viktiga för att stärka välbefinnandet i framtidens bostäder och bostadsområden: Grön infrastruktur, anpassningsbar infrastruktur, social infrastruktur och rättvis och inkluderande infrastruktur.

Sofie Pelsmakers,
professor hållbar
arkitektur och
husdesign vid
Tampere universitet

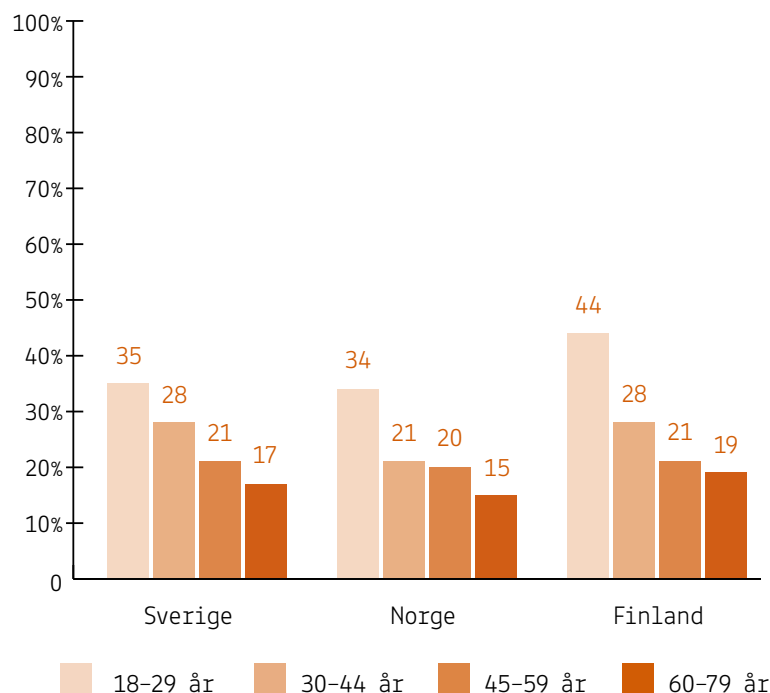
FYRA SÄTT ATT STÄRKA VÄLBEFINNANDET I FRAMTIDENS BOSTÄDER

Enligt Sofie Pelsmakers, professor arkitektur & husdesign Tampere Universitet

- **Grön infrastruktur:** Tillgång till grönområden spelar stor roll för människors (och djurs) välbefinnande, samtidigt som det medverkar till att skydda ekosystem och bevara biologisk mångfald – och ge skugga under varma dagar. De behöver vara lättillgängliga och tillräckligt lockande så att de boende uppskattar och tar hand om dem.
- **Anpassningsbar infrastruktur:** Mångsidig design som kan anpassas till de boendes olika och föränderliga behov och livssituation, till exempel antal personer i hushållet. Genom att lätt själv kunna göra tillfälliga eller permanenta förändringar i hemmet kan fler bo kvar i sitt hem även när behov och livssituationer ändras.
- **Social infrastruktur:** Möjligheter för boende att umgås med andra i delade områden, inomhus och utomhus ökar välbefinnandet och är särskilt viktigt för äldre och för personer som bor själva. Grön design fungerar även ofta som social design.
- **Rättvis och inkluderande infrastruktur:** Att de boende får vara med och påverka sin fysiska miljö skapar en känsla av ägandeskap och säkerställer att deras behov är inkluderade. Lösningar som de boende själva varit med och tagit fram används mer.

ANDEL SOM ASSOCIERAR TILLGÅNG TILL
BILPOOL OCH/ELLER CYKELPOOL MED ETT HÅLLBART HEM

– När de boende är en del av demokratiska processer i den fysiska miljön skapas en känsla av ägandeskap. Det säkerställer att de boendes behov inkluderas i stadsutvecklingsprocessen, utan att riskera individers eller samhällets välbefinnande, säger hon.

TEKNIK SKAPAR NYA MÖJLIGHETER I VÅRA LIV

Att agera hållbart handlar i dag mycket om att göra aktiva, medvetna val i vardagen. Ny teknik skapar helt nya möjligheter att göra många av våra beteenden mer hållbara utan att vi behöver reflektera så mycket över det.

– Alla beslut vi behöver fatta tar energi. Människor gillar att navigera mot minsta motstånd – vi gör hellre det som är lätt och fel, än svårt och rätt. Den snabba utveckling som vi nu ser, där mycket av det som minskar klimatavtrycket från våra bostäder kan automatiseras med ny teknik, frigör tid och energi att fokusera på andra beslut som kan påverka klimatet. Som vad vi äter eller handlar, säger Niklas Laninge.

– När teknik är som bäst så slipar den ner trösklar för att hjälpa oss att göra det som är viktigt för oss och som vi mår bra av. Till

*”När teknik är som bäst så
slipar den ner trösklar för
att hjälpa oss att göra det
som är viktigt för oss och
som vi mår bra av.
Till exempel att hålla
kontakt med nära och kära.”*

Niklas Laninge, psykolog

exempel att hålla kontakt med nära och kära, göra det roligare att vara fysiskt aktiv, lättare att resa på ett effektivt och klimatsmart sätt genom cykeldelningstjänster – det finns otroligt mycket som teknik kommer att hjälpa oss med.

FORTSATT STARK EFTERFRÅGAN PÅ ATT BO I STÄDER

Niklas Laninge tror att städer fortsatt kommer att behålla sin attraktionskraft när vi väljer var vi ska bo.

– Städer är en fantastisk uppfinning med ett bredare utbud av kultur, tjänster, en större mångfald och fler valmöjligheter såsom jobb och studier. Att ha nära till naturen är positivt för vårt välmående. Men att bara bo nära en skog räcker inte, vi människor har fler behov än så, säger han.

Johan Wiksell,
produktutveckling, JM

FRAMTIDENS HEM ÄR SMARTA

Nyckelfritt boende, digitala lösningar för minskad energi-användning och dynamiska hem där väggar tillfälligt kan bli ljudisolerade.

– Teknikutvecklingen på bostadsmarknaden går snabbt framåt och skapar helt nya möjligheter att bygga smartare hus som gör det enklare att leva mer hållbart. Det säger Johan Wiksell som arbetar med produktutveckling på JM.

– Vi jobbar med innovation i hela vår värdekedja för att skapa hållbara boendemiljöer, till exempel genom nya, smartare lösningar för ökad trivsel och mindre klimat-påverkan. Det händer otroligt mycket på det här området just nu, säger han.

Belysning som tänds automatiskt när du kommer hem, digitala lås, och värmesystem som regleras automatiskt utifrån behov och väder-prognos, är några exempel på smarta funktioner som redan finns tillgängliga på marknaden som kan underlätta vardagen, samtidigt som de skapar säkrare och mer hållbara bostäder. Nu installeras även sensorer i spiskåpan som varnar och stänger av spisen om något glömts på och hissar som kan felanmäla sig själva och med AI lära sig av sin historia för att minska antalet driftstopp. Områden under utveckling framåt är bland annat fönsterglas som kan reglera och stänga ute solljus om värmen stiger, och dynamiska hem där man tillfälligt kan skapa en ljudisolerad yta med dagsljus vid hemarbete. För att ligga i framkant är JM engagerade i flera projekt inom forskning och utveckling.

– Vi samarbetar och gör pilottester med både etablerade leverantörer och innovativa startups längs vår värdekedja för att öka effektivitet, kundvärde och finna nya smarta lösningar inom hållbarhetsområdet. Det kan handla om nya innovativa material och nya sätt att automatisera, berättar Johan Wiksell.

HÅLLBARHET I FOKUS

En del av vårt klimatavtryck kommer från våra byggnader. Hållbarhet är därför en central aspekt i utvecklingen av framtidens bostäder. Johan Wiksell pekar på en utveckling mot nya klimatneutrala material och energieffektiva hus med smarta mobilitetslösningar och gemensamhetsytor där även social hållbarhet främjas.

– Vi ser att många boende vill ha god kontakt med sina grannar. Bostadsutveckling i dag handlar därför mycket om att bygga lokala mikrosamhällen som nyttjar resurserna effektivt även utanför den egna fastigheten, säger han.

Hållbara mobilitetslösningar, som en cykelpool eller paketboxar för leveranser är inte bara bra för klimatet och ekonomiskt, det kan också bidra till mer rörelse i området och därigenom ökad trygghet, fortsätter Johan Wiksell.

Även intresset för solceller fortsätter att öka. Bara i Sverige installerades 55 000 nätanslutna solcellsanläggningar 2022 enligt energimyndigheten. En ökning av produktionen av solceller med närmare 50 procent mot föregående år. Kraftigt stigande elpriser, ökat antal elbilar och en vilja att bli mer självförsörjande på el och påverka sin energi-

*”Vi jobbar med
innovation i hela vår
värdekedja för att skapa
hållbara boendemiljöer”*

Johan Wiksell, produktutveckling, JM

67%

av de tillfrågade
i Sverige, Norge och Finland
associerar egenproducerad
energi, via exempelvis
solceller på taket, med ett
hållbart hem

användning är några bakomliggande drivkrafter. Intresset har tidigare varit störst bland villaägare men har de senaste åren ökat kraftigt även bland lägenhetsinnehavare, berättar Johan Wiksell.

– Vi ser ett enormt intresse för egenproducerad el till den egna lägenheten i komplement till fastighetens solcellsproduktion. Vi tittar på olika lösningar nu, exempelvis hur man skulle kunna producera hushållsel på balkongen med batterilagring och hur flera närliggande fastigheter som byggs i ett område kan anslutas i ett mikronät och dela solcellsel mellan varandra via så kallad power share, säger han.

UTVECKLING MED FOKUS PÅ FRAMTIDEN

Ny, smart teknik kan göra stor skillnad för mer hållbara och energieffektiva bostäder. Men även om intresset för hållbarhet är starkt hos många boende, är kostnaden också en viktig del av kalkylen. Att smart teknik bidrar till att spara kostnader och frigöra tid sänker tröskeln för fler att göra hållbara investeringar i sina hem, säger Johan Wiksell.

– Vi märker definitivt att kunders intresse kring hållbarhet ökar. Men det är klart att när man ser att man också kan spara pengar på investeringen eller öka produktiviteten så driver det på utvecklingen, säger han.

Psykologen Niklas Laninge tror att framtidens boende kommer att möta fler av våra – och planetens – behov.

– Framtidens bostad kan få en viktig roll i att främja det sociala och hållbara genom att erbjuda fler sociala och delade ytor och tjänster. Jag känner mig jätteoptimistisk inför framtiden, säger han.

Har du frågor om Nordisk boendebarometer 2023?

FÖR MER INFORMATION KONTAKTA GÄRNA:

Katarina Jordell Rimmerfeldt

Kommunikationschef i JM-koncernen

073-432 61 20, press@jm.se

Cristina Englund

Marknadsanalytiker

stina.englund@jm.se, 08-782 12 66

Rapportansvarig:

Heidi Ekberg, kommunikationsstrateg, JM AB

Redaktion:

Cristina Englund, marknadsanalytiker, JM AB

Heidi Ekberg, kommunikationsstrateg, JM AB

Laura Saraste-Mäkinen, kommunikationschef, JM Finland OY

Kjell Kvarekvål, direktør kommunikasjon & samfunnskontakt, JM Norge AS

Produktion: Mattias Dahlström & Kristin Djerf, Make Your Mark

Art Director: Helena Nilsson, Make Your Mark

Utgivning: Augusti 2023